

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa L. Z.
przeciwko „G.” Sp. z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.
o odszkodowanie, wynagrodzenie oraz sprostowanie świadectwa pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 12 grudnia 2016 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 26 lutego 2016 r. zasądził od „G.” Spółki z o.o. w W. na rzecz L. Z. wskazane w nim kwoty tytułem wynagrodzenia oraz odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia wraz z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w P. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego, tj.: a) art. 52 § 1 w związku z art. 56 § 1 k.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że powódka swoim zachowaniem polegającym na odbyciu podróży zagranicznej podczas zwolnienia lekarskiego, dopuściła się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, w sytuacji gdy zachowanie powódki

nie było sprzeczne z celem zwolnienia lekarskiego oraz nie godziło w dobro pracodawcy, co w sposób jednoznaczny uzasadnia roszczenie o odszkodowanie na podstawie art. 56 § 1 k.p.; 2) art. 22 § 1 w związku z art. 151² § 2 k.p. w związku z art. 52 § 1 k.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że zachowanie powódki polegające na niestawiennictwie w pracy w dniu 29 maja 2013 r. po uprzednim poinformowaniu pracodawcy, stanowi naruszenie obowiązków wynikających z istniejącego między stronami stosunku pracy, a tym samym nie uprawnia do żądania wypłaty wynagrodzenia, podczas gdy powódka zgodnie z powszechnie obowiązującymi normami prawnymi, uprzednio informując pracodawcę i nie stawiając się w miejscu świadczenia pracy, wypełniła normy wynikające z art. 80 k.p., co w konsekwencji oznacza, iż Sąd powinien zasądzić od pracodawcy na rzecz pracownika wynagrodzenie za dzień 29 maja 2013 r.; 2) naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 278 w związku z art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 386 § 4 k.p.c. przez wydanie wyroku reformatoryjnego, a nie uchylającego zaskarżony apelacją wyrok w sytuacji ustalenia, że wyjazd na Zanzibar pogorszył stan zdrowia powódki, co mógł dokonać Sąd wyłącznie w oparciu o uzupełniającą opinię biegłego sądowego.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszej kolejności potrzebą wykładni: 1) art. 52 § 1 k.p., w stosunku do którego winna być stosowana wykładnia celowościowa, z którą jest zgodne przyjęcie, że pracownik może podczas zwolnienia lekarskiego przebywać poza granicami kraju, co nie stanowi, że pracownik w ten sposób pogarsza swój stan zdrowia, a co za tym idzie nie narusza podstawowych obowiązków pracowniczych (tak w wyrokach Sądu Najwyższego II PK 324/12 oraz I PKN 169/99), podczas gdy Sąd drugiej instancji dokonał odmiennej wykładni wskazując, że „podejmując działania mogące zagrozić jej zdrowiu, powódka naruszyła swój podstawowy obowiązek jako pracownika”; 2) art. 151² § 2 k.p., w stosunku do którego powinna być stosowana wykładnia celowościowa, z którą jest zgodne przyjęcie, że pracodawca nie może skutecznie żądać stawiennictwa do miejsca pracy ani w celu

wykonywania pracy, ani też w innych celach niezwiązanych ze świadczeniem pracy, a takie żądanie pracodawcy nie może skutecznie prowadzić do negatywnych konsekwencji dla pracownika w postaci pozbawienia wynagrodzenia za dzień wolny od pracy, jak i stanowić podstawy naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, odpowiednio w oparciu o art. 52 § 1 k.p. (tak w uchwale III PZP 22/66), podczas gdy Sąd drugiej instancji dokonał odmiennej wykładni, wskazując, że „skoro pracodawca wydał powódce polecenie stawienia się w pracy, ta winna była tak uczynić, gdyż nie wystąpiła żadna z wyżej przytoczonych przesłanek umożliwiająca jej usprawiedliwione niestawiennictwo w pracy”.

W tym zakresie skarżąca wskazała na rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego w kwestiach: 1) jakie czynności może podejmować pracownik w czasie przebywania na zwolnieniu lekarskim oraz jakie zachowanie pracownika przebywającego na zwolnieniu lekarskim można uznać za naruszające podstawowe obowiązki pracownicze oraz 2) czy w sytuacji, gdy pracownik jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy – przebywa na dniu wolnym ze względu na czas przepracowany w godzinach nadliczbowych, pracodawcy przysługuje prawo do wezwania pracownika w celu omówienia kwestii organizacyjnych niezwiązanych ze świadczeniem pracy. Co do pierwszej kwestii skarżąca, z powołaniem się na orzeczenia, podniosła, że Sąd Najwyższy z jednej strony wskazuje, iż udział w grze sportowej, uczestnictwo w ślubie, utrata prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego oraz wykonywanie pracy, która nie jest sprzeczna z celem zwolnienia – nie może być uznane za delikt dyscyplinarny, a z drugiej strony wskazuje, że podejmowanie przez pracownika czynności sprzecznych z celem samego zwolnienia lekarskiego, jakim jest odzyskanie zdolności do pracy wypełnia dyspozycję art. 52 § 1 k.p. W zakresie drugiej kwestii skarżąca odwołała się do orzecznictwa Sądu Najwyższego odnoszącego się do możliwości odwołania pracownika z urlopu (art. 167 § 1 k.p.) oraz sprzeciwienia się wykorzystaniu urlopu (art. 167² k.p.).

Skarżąca wskazała również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej ze względu na kwalifikowane naruszenie przepisów prawa procesowego widoczne *prima facie*, tj.: art. 278 w związku z art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 386 § 4 k.p.c. poprzez wydanie wyroku reformatoryjnego i oddalenie

powództwa, co w konsekwencji naruszyło prawo strony do rozpoznania sprawy w dwuinstancyjnym postępowaniu, co narusza także normy konstytucyjne – art. 176 Konstytucji RP. W tym zakresie skarżąca podniosła, że Sąd odwoławczy dopuścił się naruszenia art. 382 w związku z art. 386 § 4 k.p.c., gdyż zmieniając rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji wyraził odmienny pogląd dotyczący kwestii zasadności zwolnienia dyscyplinarnego oraz konieczności stawiennictwa w pracy w dniu 29 maja 2015 r. i dokonał ponownej, odmiennej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, nie biorąc pod uwagę dowodu z opinii biegłego. Tymczasem Sąd drugiej instancji powinien albo uchylić zaskarżony apelacją wyrok, albo dopuścić uzupełniający dowód z opinii biegłego w celu ustalenia, czy wyjazd turystyczny wpłynął negatywnie na stan zdrowia powódki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie

sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Z kolei z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam

zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie zdołała wykazać występowania tak rozumianych przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie ma rozbieżności co do tego, że ocena zachowania pracownika w aspekcie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. zależy od okoliczności danego przypadku oraz że zachowanie pracownika wyjeżdżającego na wczasy (wycieczkę) w okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego może być kwalifikowane jako ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych wówczas, gdy przekreśla cel zwolnienia lekarskiego, którym jest powrót do zdrowia i tym samym odzyskanie zdolności do pracy. W ten sposób pracownik godzi bowiem w dobro pracodawcy i działa sprzecznie ze swoimi obowiązkami (lojalności wobec pracodawcy i świadczenia pracy). Innymi słowy, podejmowanie czynności mogących przedłużyć okres choroby godzi w dobro podmiotu zatrudniającego (por. wyroki z dnia 5 grudnia 2000 r., I PKN 120/00, OSNP 2002 nr 15, poz. 352; z dnia 26 września 2001 r., I PKN 638/00, Prawo Pracy 2002 nr 1, s. 35; z dnia 24 czerwca 2013 r., II PK 324/12, LEX nr 1375181). Nic innego nie wynika z pozostałych powołanych przez skarżącą orzeczeń Sądu Najwyższego. Zapadły one w różnych stanach faktycznych lub odnoszą się do stanu prawnego obowiązującego przed dniem 2 czerwca 1996 r.

Po drugie, wątpliwość formułowana przez skarżącą na tle art. 151² § 2 k.p. pozostaje poza stanem faktycznym sprawy. Przepis ten dotyczy udzielenia czasu wolnego w zamian za czas przepracowany w godzinach nadliczbowych. Tymczasem z ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia

wynika, że dzień 29 maja 2015 r. nie był dniem udzielonym powódce przez pracodawcę w zamian za czas przepracowany przez nią w godzinach nadliczbowych, ale był dniem wolnym od pracy zgodnie z ustalonym przez powódkę grafikiem pracy oraz że w tym dniu pracodawca zamierzał z powódką „omówić kwestie grafików oraz planowanych urlopów”, co niewątpliwie stanowi – wbrew twierdzeniu skarżącej – kwestie organizacyjne związane ze świadczeniem pracy.

Po trzecie, twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżąca uzasadnia obrazą art. 382 (w związku z art. 386 § 4) k.p.c., zarzut naruszenia którego nie został postawiony w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia przepisów postępowania. Ponadto, skarżąca wskazuje na pominięcie przez Sąd odwoławczy przeprowadzonego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym dowodu z opinii biegłego. Tymczasem Sąd drugiej instancji do wskazanego dowodu się odniósł i nie zanegował wynikającego z niego wniosku, że wyjazd turystyczny skarżącej nie wpłynął negatywnie na schorzenie zapalenia pęcherza moczowego, gdyż nie doszło do zakażenia dróg moczowych bakteriami znajdującymi się w odmiennej florze bakteryjnej, ale uznał, że wyjazd ten nie wpłynął pozytywnie na stan zdrowia powódki, skoro po powrocie nie odzyskała ona zdolności do pracy i uzyskała dalsze zwolnienia od lekarza tej samej specjalności (urologa). Z art. 382 k.p.c. nie wynika natomiast obowiązek sądu dopuszczenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego dla ustalenia wskazywanej przez skarżącą okoliczności. Prowadzi to do wniosku, że skarżąca nie wykazała tezy, iż naruszenie przez Sąd odwoławczy wskazanych przez nią przepisów prawa prowadzi wprost do wadliwości zaskarżonego wyroku.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.